

Valtakunnallinen toimenpidekokonaisuus: ESR-nuorisotakuu (poikkihallinnollinen), OKM:n hallinnonalan toimenpiteet

Toimintalinja: TL 4 Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen

Erityistavoite: 9.1 Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen

Hallinnonala(t) ja yhteyshenkilö(t): OKM

OKM: Heikki Blom (heikki.blom@minedu.fi), Elise Virnes (elise.virnes@minedu.fi), Mari Pastila-Eklund (mari.pastila-eklund@minedu.fi).

1) Yhteys Eurooppa 2020 -strategian kansalliseen toimeenpano-ohjelmaan, muihin kansallisiin strategi-oihin ja aluekehitykseen sekä Suomen saamiin maakohtaisiin suosituksiin.

Suomi on sitoutunut Eurooppa 2020 -strategian kansallisessa toimeenpano-ohjelmassa nuorten koulutustason parantamiseen ja varhain koulutuksen päättäneiden vähentämiseen. Suomi on asettanut tavoitteekseen, että vuoteen 2020 mennessä vähintään 42 prosenttia 30 - 34-vuotiaista on suorittanut korkeakoulututkinnon, opintonsa keskeyttäneitä on enintään 8 prosenttia 18 - 24-vuotiaista ja köyhyys- ja syrjäytymisriskissä elävien määrä on vähentynyt. Neuvoston vuonna 2013 antamissa maakohtaisissa suosituksissa korostetaan osaamisen kehittämistä keinona parantaa nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työmarkkina-asemaa.

Yksi hallituksen kärkihankkeista on nuorisotakuu. Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaan nuorisotakuun toimeenpanoa tehostetaan niin, että nykyistä suurempi osuus peruskoulun päättävistä nuorista suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon ja sijoittuu nopeasti työhön. Tavoitteena on, että kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä 20 - 24-vuotiaista yli 90 prosentilla on perusasteen jälkeinen tutkinto. Hallitusohjelman mukaisesti osana nuorisotakuun toimia parannetaan nuorten mahdollisuuksia osallistua oppisopimuskoulutukseen.

2) Lisäarvo kansalliseen ja rakennerahasto-ohjelman alueelliseen toimintaan. (EU-rahoituksen ja kansallisen rahoituksen rajapinta)

Valtakunnallisilla ESR-toimilla täydennetään nuorisotakuun toimeenpanoa ja kehitetään nuorten kouluttautumista ja työllistymistä edistäviä palveluja sekä koulutuksen ja työelämän yhteistyötä. Nuorisotakuun toimintamalli perustuu viranomaisten, elinkeinoelämän, työmarkkinajärjestöjen ja kolmannen sektorin yhteistyöhön ja nuorten aktiiviseen toimijuuteen oman tulevaisuutensa tekijänä. ESR-rahoituksella edistetään verkostomaista poikkihallinnollista yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä.

Työelämän tarpeita vastaava koulutus edistää työllistymistä suoraan koulutuksen jälkeen. Lukioden työelämäyhteistyö on ollut toistaiseksi vähäistä. Lukioon soveltuvien työelämäyhteistyön mallien ja yhteisten toimintaperiaatteiden kehittäminen valtakunnallisesti tukee alueellisia hankkeita verkottamalla hankkeet keskenään sekä tarjoamalla mahdollisuuksia uuden oppimiseen ja koulutuksen laadun parantamiseen vertaisarvioinnin ja vertaiskehittämisen kautta. Lisäksi toimet aktivoivat alueellisia hankkeita pilotoimaan ja testaamaan yhteisten toimintamallien ja periaatteiden toimivuutta omalla alueellaan sekä juurruttamaan ne osaksi lukioden arkea. Lisäksi alueellisissa hankkeissa vahvistetaan koulutuksen ja työelämän yhteyksiä, tuetaan työelämälähtöisten koulutusmallien kehittämistä ja vahvistetaan yrittäjyysosaamista kaikilla koulutusasteilla.

Nuorten oppisopimuskoulutuksen käytön lisäämiseksi on tarpeen kehittää oppisopimuskoulutusta koskevaa tiedotusta, ohjausta ja neuvontaa. Lisäksi on syytä kehittää menettelyjä, joilla saatetaan yhteen yritys ja oppisopimuksesta kiinnostunut opiskelija. Yrityksiä tulee myös tukea oppisopimusten solmimisen käytännön menettelyissä. ESR-rahoituksella sovitetaan yhteen alueen oppisopimuskoulutuksen tarjontaa ja järjestetään informaatiotilaisuuksia, koulutusta ja neuvontaa peruskoulujen, TE-toimistojen, työpajojen ja sosiaalitoimen henkilöstölle sekä opiskelijoille ja työnantajille. Nämä toimet sekä niiden pysyväksi juurruttaminen tukevat myös alueellisia nuorten oppisopimuskoulutuksen kehittämishankkeita luomalla yhteistyöfoorumien eri oppisopimustoimijoiden välillä ja aktivoimalla työnantajat tunnistamaan oppisopimuskoulutuksen myös organisaatioilleen hyödyllisenä koulutusmuotona.

3) Kuvaus toiminnan konkreettisesta sisällöstä, tavoiteltavista muutoksista ja tuloksista. Yhteys muihin valtakunnallisiin toimenpidekokonaisuuksiin.

Lukioiden työelämäyhteistyötä edistetään luomalla ja pilotoimalla lukioon soveltuvia lukion ja työelämän yhteistyön toimintamalleja sekä määrittelemällä valtakunnalliset periaatteet lukioiden työelämäyhteistyölle. Yhteistyössä voivat olla mukana myös alueen ammatilliset oppilaitokset ja korkeakoulut, jolloin lukion opiskelija voi

halutessaan suorittaa ammatillisten tutkinnon osan tai korkeakouluopintojen osan työelämäyhteistyön kautta. Valtakunnallisen kehittämisen pohjaksi kootaan olemassa olevat lukioiden työelämäyhteistyön mallit ja arvioidaan niiden valtakunnallinen hyödynnettävyys. Lisäksi luodaan uusia toimintamalleja yhteistyössä koulutuksen järjestäjien, työelämän ja alueellisten hankkeiden kanssa niiltä osin, kun valtakunnallisesti sovellettavia malleja ei vielä ole. Työelämäyhteistyöstä saatuja kokemuksia ja malleja hyödynnetään lukion opetussuunnitelman perusteiden valmistelussa.

Nuorten oppisopimuskoulutuksen toteutusedellytyksiä vahvistetaan. Vahvistetaan nuorten oppisopimuksen toteutusedellytyksiä yritysten ja oppilaitosten yhteistoiminnalla ja toimijoiden valmentamisella ja tiedotuksella.

Lisäksi OKM osallistuu poikkihallinnolliseen ESR-nuorisotakuu- toimenpidekokonaisuuteen toimenpidekokonaisuudessa Osuvaa osaamista ohjausosaamista kehittämällä (Osuva ohjaus).

Toiminnan tuloksena koulutuksen työelämäyhteydet vahvistuvat ja paikallisten viranomaisten monialainen verkostoyhteistyötä toimii aiempaa paremmin. Nuorilla ja perusopetuksen sekä toisen asteen opintojen ohjaajilla on ajantasaiset ja oikeat tiedot työelämästä ja työssäoppimiseen painottuvista koulutuksen järjestämisuodoista koulutus- ja uravalintojen pohjaksi. Lisäksi alueilla on toimivat yhteistyöverkostot koulutuksen järjestäjien, opiskelijoiden, opettajien, työnantajien, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Koulutus on laadukasta ja vastaa aiempaa paremmin sekä työelämän että yksilön tarpeita. Opiskeluaika lyhenee ja työurat pitenevät alkupäästä.

Toimenpidekokonaisuuden toimenpiteillä tuetaan seuraavien toimintalinjojen tavoitteiden saavuttamista osuudesta kehittämällä: TL 2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen, TL 3 Työllisyyden ja työvoiman liikkuvuuden parantaminen ja TL 5 Sosiaalisen osallisuuden lisääminen ja köyhyyden torjunta.

4) Valtakunnallisen toimenpidekokonaisuuden koordinaatiomekanismit, hallintomalli ja poikkihallinnollisten toimenpidekokonaisuuksien hallinnonalojen välinen yhteistyö.

Välittävänä toimielimenä toimii Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. TEM asettaa toimenpidekokonaisuudelle erillisen ministeriöjohtoisen strategisen ohjausryhmän tai hyödyntää olemassa olevia ryhmiä. Hankkeita tuetaan toimeenpanon koordinoinnissa, verkostoitumisessa ja verkostojen ylläpidossa, tutkimus- ja kehittämistyössä, hallinnoinnissa sekä tulosten arvioinnissa ja levittämisessä. Rahoittava ELY-keskus tukee hankkeita erityisesti toimeenpanon koordinoinnin ja hallinnollisen ohjauksen osalta. Sisällöllisen ohjauksen osalta rahoittavan ELY-keskuksen työtä tukevat ohjausryhmä ja opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijat.

5) Toiminnan:

• aikataulu	2014–2020
• päävastuulliset organisaatiot	OKM, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
• ohjelmarahalla rahoitettavien valtion budjettitalouden piirissä olevien viranomaisten htv-määrä organisaatioittain	Täydentyy
• kustannusarvio (julkinen rahoitus yhteensä €)	8,242 M€